

Wiadomo, że wygląd elewacji jest dominującym wrażeniem przy ocenie „urody” domu. Czasami nawet najlepszy tynk nie da efektu, jaki chcielibyśmy uzyskać. Ale to nie szkodzi, bo to jeszcze nie koniec możliwości wykończenia ścian zewnętrznych.

■ Karol Gawron

fot. Royal Hurt

ubieramy dom

Zamiast tynkiem można elewację wykończyć okładzinami i to z wielu różnych materiałów. Jeśli są to materiały, które uważamy za tradycyjne – wówczas elewacja zostanie „ubrana w mundurek”, np. z klinkieru, cegieł silikatowych czy drewna. Ale można ją również obłożyć całkiem nowoczesnym sidingiem. Każda z okładzin ma swoje wymogi technologiczne, wady i zalety (cenę, oczywiście, też). I to one decydują o zastosowaniu poszczególnych rozwiązań.

Estetyka jest ważnym kryterium wyboru wykończenia elewacji, ale przede wszystkim ma ona długo zabezpieczać ściany przed niszczeniem. Każdy chce, żeby jego dom z zewnątrz wyglądał jak najpiękniej, by ściany idealnie komponowały się z dachem, oprawa okien i harmonizowały z najbliższym otoczeniem **1**. Dlatego trzeba z rozmysłem wybrać materiał, którym wykończymy elewację. A skoro poprzednie strony zdominowały tynki, teraz zajmujemy się wyłącznie alternatywnymi

sposobami. Przedstawimy je w kolejności, którą przy okazji uważamy za swego rodzaju ranking popularności poszczególnych rozwiązań.

KLINKIEROWA ELEGANCJA

Nikt nie zaprzeczy, że klinkier ma szlachetny, estetyczny wygląd, a poza tym jest odporny na działanie mrozu i wyso-

kich temperatur, słabo nasiąka wodą, a więc pleśń oraz grzyby nie będą na nim miały pożywkę. Zaletą jest również jego twardość, dzięki czemu trudno go uszkodzić i zarysować. Wszystkie te właściwości wynikają z wypalania płytek i cegieł formowanych z glin ilastych (wzbogacanych, oczywiście, nowoczesnymi komponentami) w bardzo wysokiej temperaturze.

1 Od elewacji zależy pierwsze wrażenie, jakie robi dom... (fot. Jopek) ▼

2 W ścianie trójwarstwowej elewacja powstaje podczas jej wznoszenia (fot. Wienerberger) ▲

3 Klinkier może podkreślić urok tynku... a może odwrotnie? (fot. Cerrad) ►

Jeżeli decyzję o klinkierowej elewacji podjęliśmy wcześniej, to może ona być stworzona od razu podczas budowy ścian zewnętrznych 2. Przy ścianie trójwarstwowej po prostu warstwa zewnętrzna będzie wzniesiona właśnie z tego materiału. Gdy zaś ściany wykonano jako jednowarstwowe lub z innych materiałów, wystarczy obłożyć je płytkami klinkierowymi – elewacja wygląda „jak prawdziwa”, czyli wykonana z pełnej cegły.

Okładzina z klinkieru nie jest wymagająca, jeśli chodzi o podłoże. Można ją stosować niemal na wszystkich rodzajach ścian (błocki, cegły, pustaki ceramiczne, beton). Do ścian z bloków z betonu komórkowego (ze względu na ich specyficzną budowę) trzeba jednak poszukać jak najcieńszych (czyli lekkich) płytek, bo zmniejsza to ryzyko oderwania się okładziny wraz z fragmentem pustaka. Dobrym podłożem pod płytki klinkierowe jest tradycyjny tynk cementowo-wapienny 3.

Płytki elewacyjne są stosunkowo lekkie. Wynika to z ich wymiarów – szerokość 10-12 cm i długość 22-27 cm odpowiadają wymiarom klasycznej cegły – ale przede wszystkim z grubości 8-20 mm. Obkładanie naroży ułatwiają płytki narożne 4, które imitują charakterystyczne „schodzenie się” ceglanego muru. Najbardziej popularnymi kolorami płytek klinkierowych są nasycone odcienie brązu i czerwieni, ale na elewacjach dobrze wyglądają również szare, żółte oraz białe. Mogą się one różnić

także fakturami lica – od całkowicie gładkich jednobarwnych lub cieniowanych, przez ryflowane (żłobione), aż do wyglądających, jak łupany kamień 5.

Wspominaliśmy już w artykule o tynkach, że nie powinno się wykańczać elewacji zbyt szybko. Naturalne osiadanie budynku może bowiem spowodować pękanie (również odkształcenia i odspojenia) okładziny, niezależnie od materiału, z którego została zrobiona. Z płytkami klinkierowymi też powinno się poczekać kilka miesięcy od ukończenia budowy (z pokryciem dachu włącznie).

Przymocowuje się je, zaczynając układanie od dołu, na specjalną mrozoodporną i elastyczną zaprawę klejącą. Od jej jakości zależy stabilność płytek na ścianie (nie będą odpadać!), odporność połączenia, gdy podłoże reagować będzie na skrajnie niskie lub wysokie temperatury. Między płytkami pozostawia się szczeliny szerokości kilku mili-

metrów, które potem wypełnia się elastyczną i mrozoodporną masą do fugowania klinkieru, dostępną w wielu kolorach. Fuga może harmonizować z barwą płytek (wtedy jednak ściana wydaje się optycznie ciężka) lub ją kontrastowo podkreślać (ściana nabiera lekkości).

Klinkier jest materiałem bardzo mało nasiąkliwym, nie wymaga więc impregnowania środkiem hydrofobizującym, czyli zabezpieczającym przed wnikaniem wilgoci.

SILIKATOWE PASTELE

Płytki silikatowe produkowane są z piasku, wapna oraz wody i należą do najtańszych materiałów elewacyjnych. Jednak cena, na szczęście, nie wpływa na ich wytrzymałość mechaniczną, odporność na ujemne temperatury i ataki grzybów oraz drobnoustrojów (ich inwazję powstrzymuje zawartość wapna w materiale).

4 Zagięte pod kątem prostym płytki ułatwiają wykonanie naroży (fot. Röben) ▼

5 Płytki klinkierowe mogą być gładkie lub chropowate (fot. Ekoklinkier) ▼

6 Elewacja z silikatów wymaga po ułożeniu zaimpregnowania (fot. Silka) ▲

7 Elewacja z kamienia (fot. IKO) ►

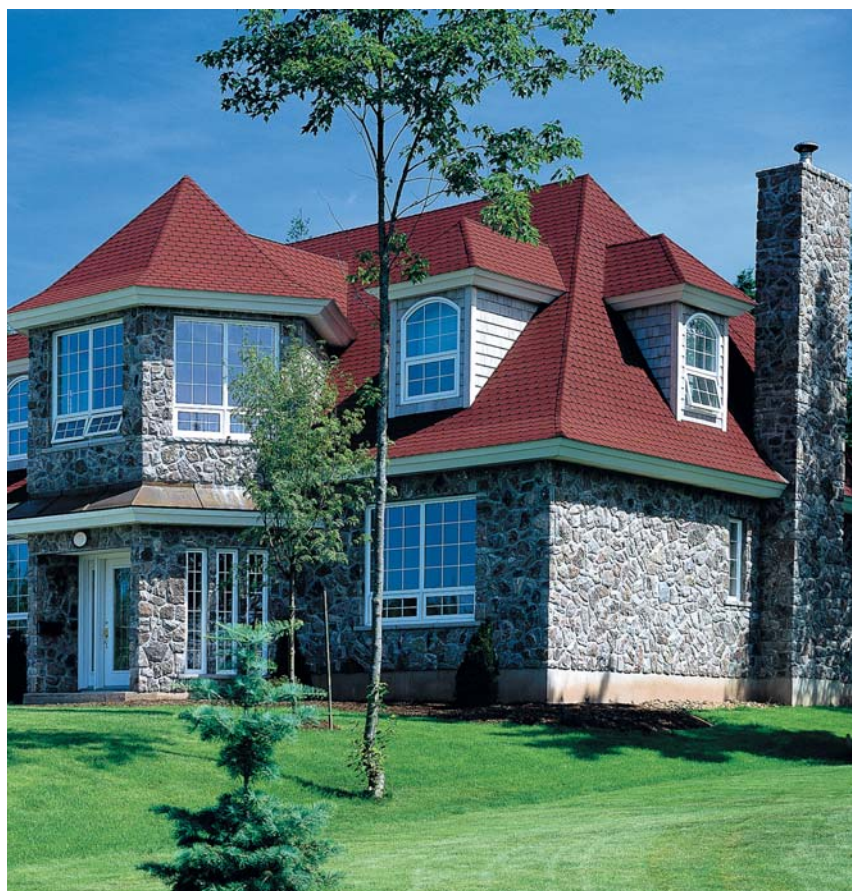

8 Przy układaniu elewacji z płytek można eksperymentować nie tylko z ich kolorami, ale również różnymi kształtami i wielkością (fot. ATM) ▲

9 Płytki z kamienia pokryte żywicą akrylową (fot. Steni) ▼

Barwione w masie na mocne kolory nie utrzymują ich długo, natomiast nie blakną te w kolorach jasnych pastelowych. Cegły silikatowe, podobnie jak klinkier, również nadają się od razu na elewacje podczas wznoszenia trójwarstwowych ścian zewnętrznych. W sprzedaży dostępne są także cegły pełne o wymiarach 25x12x6,5 cm i wadze ok. 3 kg oraz połówkowe – 25x6x6,5 cm, który-

mi można wykończyć ściany jednowarstwowe wykonane z bloczków, cegły, pustaków ceramicznych i betonowych. Niektórzy producenci oferują płytki niezwykle lekkie, które nadają się nawet do wykańczania ścian ocieplonych styropianem. Faktura płytek najczęściej jest łupana (lico nierówne, lekko pofałdowane), a więc elewacja wygląda jak z kamienia.

Okładziny silikatowe wymagają równego i suchego podłoża. Gdy jednak z natury charakteryzuje się ono dużą chłonnością, trzeba je po prostu zagruntować. Płytki nakleja się na ścianę na zaprawę o podobnych właściwościach, jak ta do klinkieru, pozostawiając szczeliny na fugę.

Elewacja z silikatów jest mniej odporna na wchłanianie wody, dlatego wymaga zaimpregnowania środkiem hydrofobowym 6, co zabezpieczy ją przed deszczem, ale również przed brudem.

KAMIENNA TRWAŁOŚĆ

Decyzja o takiej elewacji nie powinna zapadać w ostatniej chwili. Trzeba ją dobrze przeanalizować. Kamień natu-

ralny czy prefabrykowany sztucznie rzeczywiście prezentuje się majestatycznie i na pewno zapewni dobrą ochronę ścianom budynku, ale sporo waży 7. Dlatego ekspert powinien się wypowiedzieć, czy podłoże wytrzyma taki ciężar.

Naturalną kamienną okładzinę doskonale imitują znacznie lżejsze, specjalnie formowane i barwione płytki betonowe 8 lub wykonane z mielonego kamienia oraz cementu i włókna szklanego. Płytki (te prawdziwe i „podrabiane”) mogą mieć powierzchnię gładką (jak po szlifowaniu) lub charakterystyczną dla kamienia – chropowatą i nierówną. Płytki z kamienia sztucznego można barwić poprzez pokrycie go warstwą utwardzonej żywicy akrylowej.

Przykleja się je do ściany (specjalnym klejem!) lub przytwierdza do rusztu – z drewna lub metalu. Technika mocowania trzeba dobrać do stanu elewacji i ciężaru płytek. Układanie, oczywiście, rozpoczyna się od dołu i niektórzy poprzestają na cokole (jest to też bardzo efektywna i dobra osłona dla fragmentów ścian szczególnie narażonych na zabrudzenia i uszkodzenia), ale można nimi obłożyć całą elewację.

ZMIĘKKOŚCIA ŻYWICY

I to wcale nie przesada, bo materiał, jakim jest konglomerat żywiczny z domieszką kruszywa **9**, daje się bezpiecznie wyginać nawet pod kątem prostym. Jest to możliwe dzięki temu, że elementy elewacyjne mają około 3 mm grubości. Są także lekkie, więc nadają się na absolutnie każdy rodzaj ściany, a nawet można je przyklejać bezpośrednio do warstwy ocieplenia.

Naturą konglomeratu jest, że w zasadzie można mu nadawać dowolną fakturę. Tak więc płytki elewacyjne o wymiarach ok. 24x5 lub 7 cm – narożne są dłuższe – mogą mieć np. wygląd cegły, klinierki czy kamienia, tynku o fakturze baranka, mogą być chropowate lub gładkie.

Płytki przykleja się klejem wskazanym przez producenta (nanosi się go na ścianę metalową pacą).

Można nimi obłożyć również każdą, niepiaską powierzchnię – zagina się na narożnikach i łatwo układa na łukach oraz elementach o przekroju koła (np. na słupach podtrzymujących zadaszenie wejścia do domu). Nie trzeba pomiędzy

10 Przykładowe kolory sidingu (fot. Royal Hurt) ▲

nimi zostawiać odstępów na fugi, gdyż znakomicie zastępuje je klej. Taka elewacja nie chłonie wody, nie potrzebuje więc żadnej dodatkowej impregnacji.

Jest to szybki sposób ozdobienia ścian zewnętrznych, ale za jednym razem można ułożyć najwyżej 4 rzędy płytek.

PANELOWY SIDING

Przeciwnicy nisko oceniają jego walory estetyczne, natomiast zwolennicy chwalą łatwość montażu, utrzymania w czystości (łatwo zmywa się wodą z dodatkiem łagodnych detergentów), wykonywania ewentualnych napraw – również ścian, które się pod nim znajdują. Potocznie sidingiem (który w dosłownym tłumaczeniu oznacza bocznice) nazywane są panele z wysokoudarowego PVC, charakteryzujące się elastycznością, wytrzymałością i odpornością na zarysowania.

Panele **10** mogą być układane pionowo lub poziomo i potrzebny do tego jest ruszt (z profili drewnianych lub metalowych). Jeżeli mają być w pionie, to łaty rusztu mocuje się do ściany poziomo, gdy w poziomie – łaty mają być pionowe; montujemy je także wokół drzwi i okien. Montaż wykonuje się „na sucho”, gdyż panele nie potrzebują żadnych klejów. Nie trzeba też zwracać sobie głowy przygotowaniem podłoża – ściana

REKLAMA

Prestige

Euronord

Kolekcja Euronord Prestige jest rozwiązaniem stworzonym, aby sprostać najwyższym wymaganiom stawianym obecnie przed drzwiami zewnętrznymi. Wejście do Twojego domu może teraz urzekać wspaniałym wyglądem i być doskonałą wizytówką dobrego gustu właścicieli.

- ◆ piękno drewna i doskonałe właściwości włókna szklanego
- ◆ wyraźne tłoczenie paneli
- ◆ wzmocniona rama skrzydła
- ◆ słoje drewna o zróżnicowanej głębokości
- ◆ antywłamaniowe przeszklenie z ręcznie wykonanym witrażem
- ◆ hakowy zamek listwowy z atestem klasy C
- ◆ dębowa ościeżnica

Wejście z klasą

W ofercie również inne kolekcje drzwi wejściowych.
Sprzedaż na terenie całej Polski.
Informacja: tel. 0-58 340 37 00
www.euronord.com.pl

EURONORD®

może być niezagruntowana, mieć nierówności, a nawet być brudna. To wszystko zostanie i tak ukryte. Właśnie dlatego ten rodzaj okładzin jest szczególnie polecany do remontu zniszczonych elewacji starych budynków.

Układanie sidingu rozpoczyna się od montażu tzw. listwy startowej. Na niej oprze się pierwszy panel, a nim kolejne. Wszelkie załamania i zakończenia trzeba zamaskować przeznaczonymi do tego celu kształtkami. Podczas montażu trzeba pamiętać o zachowaniu pomiędzy nimi pewnego luzu, gdyż PVC odkształca się pod wpływem temperatury (luzu zapobiegają trwałym odkształceniom i uszkodzeniom).

Nie trzeba się martwić, czy odstępy są wystarczające, bo panele mają najczęściej otwory montażowe, które wymuszają zachowanie bezpiecznej odległości między nimi. Do rusztu siding przykręca się lub przybija.

Na początku panele elewacyjne nie zaskakiwały wzornictwem i kolorystyką. Co prawda nadal dostępne są klasyczne wzory (białe), ale także listwy w wielu

11 Ciekawe połączenie – cokół obłożony płytkami z piaskowca, a ściany drewnem (fot. Z&Z Stein) ▼

12 Wystarczy kilkanaście paneli ściennych, a jedna ściana elewacji – gotowa (fot. Vox Industrie) ▼

innych kolorach i o różnych fakturach, na przykład imitujących okładzinę z drewna.

NATURALNIE W DREWNIĘ

Pod pewnymi względami drewno jest znakomitym materiałem – odparowuje wodę, nie nagrzewa się, dość dobrze natomiast izoluje przed utratą ciepła, a poza tym niezmiennie ma ponadczasowe walory dekoracyjne. Oczywiście, ma ono też i słabe punkty – przede wszystkim odporność, ale wszelakie impregnaty mogą je zabezpieczyć przed wodą, szkodnikami, grzybami i pleśnią, a nawet przed ogniem. Dlatego szkoda, że na elewacje z drewna decyduje się niezbyt wielu inwestorów **11**. Tym bardziej, że oblicówkę układa się tak samo prosto jak panele z PVC, a można do tego użyć najtańszego drewna, czyli świerkowego i sosnowego.

Do drewnianego rusztu mocuje się deski grubości ok. 20 cm. Do przybijania powinno się używać wyłącznie ocynkowanych gwoździ, od żelaznych mogą pojawić się na deskach rdzawe zacieki. Deski mogą mieć krawędzie proste lub wyprofilowane na wpust i pióro.

Dla długości desek nie ma żadnych „odgórných” standardów, natomiast bezwzględnie trzeba pamiętać o impregnacji drewna, również tego przeznaczonego na ruszt – najlepiej kupić materiał już zaimpregnowany w tartaku metodą ciśnieniową lub przez zanurzenie.

Okładzinę można dodatkowo wzmocnić farbą, najlepiej transparentną, bo wtedy jeszcze bardziej podkreśli się rysunek słoju.

13 Elewacje z paneli naprawdę nie wyglądają źle, za to jak szybko się je układa! (fot. DTC) ▲

NA SZYBKO

Elewację można wykonać także z paneli, których jeden element daje od razu dużą powierzchnię okładziny **12**. W zależności od producenta, mogą one być np. z tworzywa, laminatu, stali lub aluminium. Takie systemy elewacyjne – bo oprócz paneli w ich skład wchodzi jeszcze kształtki naróżne wewnętrzne i zewnętrzne, listwy startowe, maskujące oraz listwy cokołowe – są bardzo proste w montażu, nawet dla amatorów. Panele mogą być klejone do ściany polecanym przez producenta klejem lub montowane kołkami. Te wielkoformatowe (ale lekkie!) elementy mają najczęściej wygląd imitujący fragment ściany wykończonej cegłą, klinkierem lub kamieniem, o dosyć zróżnicowanej tonacji barw. Materiały, z których wykonuje się panele są odporne na wilgoć, dają się myć, a ewentualne uszkodzenia można naprawiać miejscowo, wymieniając pojedynczy element (w odróżnieniu np. od ściany tynkowanej, którą po naprawie powinno się pomalować w całości dla zachowania jednolitej barwy). Panele z pewnością są znakomitym sposobem na szybkie wykończenie elewacji i zabezpieczenie ścian zewnętrznych. ■

Dane teleadresowe wiodących producentów oraz przykładowe ceny produktów podajemy na str. 129.